

Nr 241.

Av herr **Rydén** om skrivelse till Kungl. Maj:t angående en mera ingående reglering av yrkesmässig verksamhet såsom kommissionär för anskaffande åt tjänstehjon eller andra av anställning inom riket.

I 1884 års förordning angående kommissionärer för anställning av tjänstehjon och andra finnes bl. a. stadgat, att för dylik rörelses utövande erfordras tillstånd av Konungens befallningshavande och att tillstånd ej må meddelas annan än svensk undersåte, som äger medborgerligt förtroende, råder över sig och sin egendom, gjort sig känd för ordentlighet och i övrigt finnes lämplig. Tillståndet lämnas tillsviðare och kan av Konungens befallningshavande återkallas, när omständigheterna därtill föranleda. Vidare är stadgat, att kommissionären skall föra förteckning över alla personer, som genom hans försorg vinna anställning, och vid anfordran hålla förteckningen tillgänglig för polismyndigheten. Dessa stadganden, som utgöra de enda gällande kontrollföreskrifterna rörande kommissionärsverksamhet för platsanskaffning inom riket, hava otvivelaktigt varit av gagn så tillvida, att de berett myndigheterna möjlighet att förhindra notoriskt olämpliga personer att idka dylik verksamhet ävensom ställt rörelsen i viss mån under offentlighetens belysning. Emellertid har en rik erfarenhet visat, att samma bestämmelser ingalunda varit tillräckliga för att stävja missbruk å den privata kommissionärsrörelsens område.

I en till Kungl. Maj:t ingiven framställning av den 25 november 1912 har kommerskollegium, som bl. a. genom sin befattning med den offentliga arbetsförmedlingen haft tillfälle göra åtskilliga iakttagelser rörande vikten av mer ingående kontroll å den privata platsanskaffningens område, sammanfört en mängd uttalanden från offentliga arbetsförmedlings-

anstalters styrelser m. fl., vari skarpt klandras de metoder, som användas av vissa kommissionskontor. Med ledning av från polismyndigheterna framställda anmärkningar omnämnas såsom ofta förekommande missbruk, vilka endast undantagsvis kunnat beivras:

att på annan ort befintlig arbetssökande lockas till en ort under förespeglingar eller direkta löften om viss förmånlig plats, som icke alls funnits att tillgå;

att genom annonsering arbetssökande anmodats infinna sig till viss angiven plats men vid inställelse på uppgiven adress funnit denna gälla ett kommissionskontor, som ingalunda kunnat bjuda dem anställning,

att många personer fått erlægga avgift för anvisning till plats, som redan notoriskt varit tillsatt;

att kommissionär, genom vars förmedling arbetssökande fått anställning, plägar söka förmå denne att åter lämna sin plats under förespegling om förmånligare sådan — detta för att ånyo få inhösta avgiften;

att arbetssökande frantagas deras originalbetyg, som sedermera under allehanda förevändningar undanhållas dem, varigenom de förhindras att på annan väg förskaffa sig anställning o. s. v.

Sistnämnda tillvägagångssätt tillämpas i synnerligen stor utsträckning och har föranlett polismyndigheterna i åtminstone tvenne städer, Stockholm och Göteborg, att genom särskilda tillkännagivanden ingripa däremot. Även har vid åtskilliga tillfällen konstaterats, att vederbörande formella innehavare av kommissionskontor överlämnat deras skötsel åt straffade eller eljest synnerligen misstänkta individer, ävensom att de icke ägnat någon uppmärksamhet åt de faror i sedligt avseende, som uppenbarligen varit förenade med vissa av dem förmedlade anställningar.

Dessa omständigheter utvisa ju klart, att den reglering och kontroll, som anordnats genom 1884 års kommissionärsförordning, ingalunda är tillräcklig. Av den översikt över utländsk lagstiftning å området, som lämnas i kommerskollegii nyss omförmälda framställning, framgår ock, att i ett flertal länder en långt mera ingående reglering och kontroll åvägabragts än i Sverige varit fallet. En förutsättning för en mera tidsenlig lagstiftning på detta område är emellertid, att närmare kännedom kan förvärfvas om den privata arbetsförmedlingsverksamhetens omfattning och former. I sådant syfte har kommerskollegium i meromnämnda framställning föreslagit, att månatliga uppgifter, upprättade enligt framställningen bifogat formulär, skulle tillsvidare införskaffas från samtliga inom resp. län verksamma kommissionärer genom Konungens befallningshavandes försorg, ävensom att

i och för kontroll över uppgifternas riktighet kommissionärerna skulle åläggas att föra liggare över verksamheten enligt ett jämväl bifogat formulär.

Men även om för en mera genomgripande revision av 1884 års författning erfordras en genom dylika statistiska uppgifter vunnen närmare kännedom om den privata kommissionärsrörelsen, har kommerskollegium dock ansett, att i en viss punkt av författningen ändring redan nu bör vidtagas. De gällande bestämmelserna om meddelande av tillstånd till kommissionärsrörelsens utövande hava icke ansetts medgiva, att vid prövning av ansökan om tillstånd taga hänsyn till annat än sökandens personliga kvalifikationer. I upprepade fall har sålunda tillstånd meddelats, oaktat vederbörande myndigheter i orten vitsordat, att intet som helst behov förelegat av nya kommissionskontor, utan att tillkomsten av dylika allenast vore till skada. Tydligt är ju ock, att tillvaron av en mängd konkurrerande kommissionskontor verkar splittrande på arbetsförmedlingen, försvårar utjämnningen mellan anbud och efterfrågan å arbete till förfång för såväl arbetsgivare som arbetstagare samt i det hela åtsadkommer försämring av arbetsmarknaden. Ju skarpare konkurrensen kontoren emellan bliver, desto starkare kan ock lockelsen bli att genom allehanda illojala affärsmetoder skaffa ersättning för den minskade kundkretsen.

Med hänsyn härtill har kommerskollegium föreslagit sådan ändring i 1884 års författning, att vid prövning av ansökan om tillstånd till privat kommissionärsrörelse Konungens befallningshavande skulle inhämta utlåtande av vederbörande kommunala myndighet (i Stockholm dock av underordnad polismyndighet) rörande särskilt behovet i orten av den kommissionärsverksamhet, för vilken tillstånd sökes. Därvid kunde jämväl de offentliga arbetsförmedlingsanstalternas styrelser sättas i tillfälle att yttra sig över det å orten förefintliga behovet av den rörelse, för vilken begäres tillstånd. Även torde, åtminstone i vissa fall, vara önskvärt, att intresserade korporationer, såsom yrkesföreningar, föreningar för välgörande ändamål m. fl. bereddes tillfälle att avgiva utlåtande.

Då ovannämnda förhållanden djupt ingripa i många medborgares intressen och existensvillkor och då ett undanröjande av förut påpekade missförhållanden är av synnerlig vikt för åstadkommande av ett bättre sakernas tillstånd å den enskilda platsförmedlingens område, torde i varje fall en undersökning rörande de enskilda kommissionärernas verksamhet vara av behovet i högsta grad påkallad och ägnad att anvisa nödiga riktlinjer för en reform i vissa delar av 1884 års nyssnämnda förordning.

På grund härav får jag hemställa,

att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning, huruvida och i vilken utsträckning en mera ingående reglering av den verksamhet, som yrkesmässigt utövas av kommissionärer för anskaffande åt tjänstehjon eller andra av anställning inom riket, må anses påkallad, samt att Kungl. Maj:t därefter måtte vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 5 februari 1913.

Värner Rydén.
